

BETEGSÉG-, ÉLET- ÉS BALESETBIZTOSÍTÁS

Szakszervezeti tagok részére

A SIGNAL Biztosító a szakszervezeti tagoknak és családtagjaik részére (2-70 éves kor között), egyénileg köthető betegség-, baleset- és életbiztosítást nyújt, az alábbi választási lehetőségekkel:

Káresemény típusa	Biztosítási összegek (Ft)	
	„A” csomag	„B” csomag
Bármely okból történő elhalálozás	600 000	1 000 000
Baleseti halál esetén	500 000	1 000 000
Baleseti rokkantság esetén	1 000 000	1 500 000
50% feletti baleseti rokkantság esetén további kifizetés	500 000	500 000
Csonttörés esetén	20 000	20 000
Égési sérülés esetén	20 000	20 000
Baleseti kórházi napidíj	2 000	2 000
28 napot meghaladó baleseti eredetű táppénz	10 000	10 000
Baleseti műtéti térítés	100 000	100 000
TB I-II. csoportba kerülés esetén (betegségek esetén is)	100 000	100 000
Kritikus betegségek esetén	100 000	100 000
Éves biztosítási díj (Ft)	6 600	9 000
Féléves biztosítási díj (Ft)	3 300	4 500

Választott csomag: A vagy B

Díjfizetési ütem: éves féléves

Szakszervezeti tag neve: _____

Anyja neve: _____

Születési idő és hely: _____ év _____ hónap _____ nap _____

Lakcím: _____

E-mail: _____, Telefon: _____

Szakszervezet neve: _____

További információ: Reményi Zsuzsanna, tel.: 06 30 445 6171

Kérjük, hogy a kitöltött táblázatot az adataival a következő címre küldje: remenyi.zsuzsanna@partner.signal.hu

Levélben: SIGNAL IDUNA Biztosító Zrt, 1519 Budapest, Pf: 260

Szerződéskötésre az adatok beérkezését követően kerül sor.

SIGNAL IDUNA

Vegyipari

DOLGOZÓ

Alapítva: 1906-ban

LX. évfolyam

2017. MÁRCIUS

MAGYAR VEGYIPARI, ENERGIAIPARI ÉS ROKON SZAKMÁKBAN DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETI SZÖVETSÉGE

Lányaink jövője a mi jövőnk is!

Március nyolcadikán ünnepeljük a nemzetközi nőnapot. De vajon mi a helyzet a nők elismerésével, megbecsülésével az év többi napján? Ünnepi összeállításunkban annak jártunk utána, miként enyhíthetné a kritikus munkaerőhiányt az, ha átrajzolnánk az elavult szerepmodelleket, arra bátorítva a kislányokat, hogy bátran kövessék álmukat.

Öszeállításunk a 6-7-8. oldalon

Egységben az erő

Példás összefogás hozta meg a részleges bérmegállapodást Aszódon.

9. oldal

Hadüzenet a ráknak

Mit tehetünk azok védelmében, akik rák-keltő anyagoknak kitéve dolgoznak?

10-11. oldal

396 Ft

2-3. Elnöki jegyzet

4-5. Hírek

6-7-8. Nőnap
összeállításunk

9. Lapszemle

10-11. Fő ellenségünk:
a rák
Munkavédelmi
konferencia
Brüsszelben

12-13. Mozaik

14. Sport:
Visszavonták
az olimpiai
pályázatot15. Jó tudni:
Ennyit ér a bérünkSzékely Tamás
VDSZ-elnök

Az viszont igen, hogy érdemes-e behódolnia a szakszervezeteknek egy politikai kampány előtt? Tudom, nehéz a szírenhangoknak ellenállni, és furcsa is lett volna jelentős béremelés ellen szót emelni érdekvédőként. Nem is erről van szó, ha azoknak a támadásaira kellene reagálni, akik szóvá tették, hogy némi kritikával illethető ezen megállapodás. Az igazi gondot az jelenti, hogy a minimálbért kicsit is meghaladó munkavállalókról sehol nincs egy szó sem. A harc pedig értük is indokolt!

Az elmúlt hetekben a VDSZ területén pörögnek az események a tárgyalászatok körül – hol több, hol kevesebb sikerrel. Ma nincs azonos szintű megállapodás. Miközben harsányan dübörög a propaganda, nem érzékelhetjük, hogy ma a dolgozók átlagkeresete havi 300.000 forint. Nem mindenki dolgozik ám állami érdekeltségű vállalatnál (értsd: Posta, MÁV, vízügy), ahol ma arról hallani, hogy akár 30%-os béremelés is várható – 3 év leforgása alatt. Vagy tévedek?

Egy biztos: napi tapasztalatom, hogy küzdeni kell a tárgyalások során azért, hogy érdemi megállapodások születhessenek. Sok esetben a munkáltatók még a kormánnyal való megállapodásban szereplő 5 százalékos Szociális Hozzájárulási Adó (SZOCHO) csökkentését sem kívánják a dolgozók számára visszaforgatni – mondván, hogy ehhez a munkavállalóknak semmi köze. Bezzeg 2016-ban, amikor 1 százalékkal csökkent a személyi jövedelemadó! Akkor sokan már eleve ezzel kalkulálva akartak megállapodásokat kötni...

Apropó, megállapodások! Hol is tartunk most e téren? Nincs egységes szám vagy tendencia. Az biztos, hogy küzdelem zajlik, mert sok esetben minden forintnyi emelésért harcolni kell. Az tény, hogy a cégeket váratlanul érte a novemberi megállapodás következménye, hiszen sokan már szeptem-

berben elkészítették 2017-re vonatkozó üzleti terveiket. Ezekben viszont nem szerepelt ilyen mértékű bérkövetelés.

Az is látható, hogy a tömeges elvándorlás és a sok minimális szakmai tapasztalattal rendelkező álláskereső munkaerőhiányt okoz, különösen a kvalifikált munkakörökben. Ennek jelentős bérfelhajtó ereje van. Több helyen tapasztalom, hogy a most felvételt nyert új dolgozó annyit keres, mint egy „rég jó szakí”, aki már látott egyet s mást. Ez pedig további feszültségeket okozhat.

Az biztos, hogy küzdelem zajlik, mert sok esetben minden forintnyi emelésért harcolni kell.

Országos vagy iparági általánosítást sem lehet a tapasztalatokból ma még levonni. A kereskedelem terén a törvényes béremelést végrehajtva néhol kedvezőbb helyzetbe kerültek a munkavállalók, ám nem kevesen vannak, akik a vállalkozás kiszolgáltatottsága miatt más, akár „megoldjuk okosban” megoldásra kényszerültek.

Az ipar területén sem fényes a helyzet. Több helyen átszorolják a dolgozók munkakörét a 161 000 forintos garantált bérminimum kijátszása érdekében. A festőből kertészt, a kertészből festőt varázsolnak. Ez ügyeskedés, amit fel kell tárnunk, mert ezzel más piaci szereplőkkel szemben tisztességtelen versenylőnyhöz juthat cég.

Az elmúlt napok bértárgyalásai, amelyeken személyesen is részt vettem, izgalmas helyzeteket teremtettek, de érdemi megállapodással zárultak. A legérdekesebbek talán az aszóni Richard Fritz Kft.-nél történtek: itt példaértékű összefogásról tettek tanúbizonyságot a DOL-

Szakszervezet, de hogyan?

Mintha kicsit felbolydult volna a békés téli álmodó szakszervezeti élet a 2017. évre vonatkozó bértárgyalások okán az elmúlt időszakban. A tavaly megkötött minimálbér-megállapodás – amely alapján 2017-ben a bruttó minimálbér 127 500 forintra, a nettó 84 788 forintra, a bérminimum-bruttó 161 000 forintra, a nettó pedig 107 065 forintra emelkedik – nagyon kellett az alacsonykeresetűek számára. Ez nem kérdés.

GOZÓK (képünkön). Igaz, ehhez kellett a szakszervezet is, hiszen szakszervezet nélkül nincs bértárgyalás. Aszónon figyelmeztető sztrájkjal megtámogatott csata zajlott – s folyik még lapzártánkkor is – az érdemi béremelésért. A dolgozók tudták: most vagy soha! Amennyiben nem állnak össze, esély sincs a jelentősebb béremelésre.

Ebből persze nem azt kell leszűrni, hogy kizárólag sztrájkjal lehet ma Magyarországon a bérért küzdeni, ám az aszóniak mindenféleképpen példát mutattak összefogásból. Ezt az egységet még az alantas, megosztó megfélemlítések sem tudták megtörni. Csak így lehet ma érdemben segíteni a szakszervezet munkáját – erre pedig nagy szükség lesz az elkövetkező

időszakban. Nem nézhetjük tétlenül, hogy emberek hadai dolgoznak nagyon alacsony bérért, néhol több ember munkáját elvégezve!

Nekünk mint szakszervezetnek, aktivizálnunk kell magunkat, közösségeket teremtve a kollektív szerződések és a bérmegállapodások érdekében.

Gyerünk, mert nincs más út!

VEGYIPARI DOLGOZÓ

Kiadja a Magyar Vegyipari, Energiaipari és Rokon Szakmákban Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége

FELELŐS KIADÓ: Székely Tamás • **SZERKESZTI:** a szerkesztőbizottság
ISSN-0230-2934 • 1068 Budapest, Benczúr utca 45. • 1406 Budapest, Pf. 29
Telefon: 4612-400 • Fax: 4612-499 • **E-mail:** mail@vdsz.hu • www.vdsz.hu
MEGJELENIK: 10 000 példányban.

Hatályon kívül a vörösiszapper elsőfokú ítélete

A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla hatályon kívül helyezte a határozatot, amellyel a Veszprémi Törvényszék minden vádpont alól felmentette a vörösiszapper összes vádlottját. A másodfokú ítélet tehát új eljárás lefolytatására kötelezte az első fokon eljáró bíróságot.

Az elsőfokú döntés 2016. januárjában született, ennek során a Veszprémi Törvényszék felmentette mind a tizenöt vádlottat a halált okozó gondatlan közveszély okozás vétségé, a gondatlanságból elkövetett környezet- és természetkárosítás, illetve a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése vádjá alól.

A másodfokú tárgyalás 2017. január 23-án indult, miután a Győri Fellebbviteli Főügyészség 2016. június 21-én

kérte az első fokon eljáró Veszprémi Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezését, valamint új eljárás lefolytatását. Az indoklásban eljárási szabálysértések és az indoklási kötelezettség elmulasztása szerepelt.

Zólyomi Csilla, a tanács elnöke indoklásában azt mondta: a törvényszék több eljárási szabályt is megsértett, s az elsőfokú ítélet alkalmatlan a felülbírálatra, ugyanis nem felismerhető, hogy milyen logika alapján jutott el a bíróság a felmentő ítéletig.

A hatályon kívül helyezés nem a rossz döntés kritikája, hanem a helyes döntés első lépése – fogalmazott Széplaki Tamás, a Győri Ítéltábla elnöke a vörösiszapper másodfokú határozatának kihirdetését követő tájékoztatón.

Új szociális ágazati bértábla

Az SZTDSZ szakértői elkészítették a szociális területre érvényes új bértáblákat, amelyek hosszú tárgyalássorozat és nyomásgyakorlás után vezetnek be.

A QR-kód segítségével ön is megnézheti, milyen változások történtek.

Vége a patthelyzetnek

Megoldódott a lehetetlen helyzet, amelybe egy közlekedési tábla miatt kerültek a Continental makói gyáregységének dolgozói. A létszámnövekedés miatt ugyanis a cég parkolójában nincs elegendő parkolóhely a munkások számára, így ők kénytelenek a főút mellé állni. Csakhogy oda január elsején megállni tilos táblát telepítettek.

És a rendőrség komolyan vette a szabályt: míg a dolgozók munkaidejüket töltötték a gyárban, ők büntetőcédulákat hagytak az autókban. A Makói Gumiipari Szakszervezet természetesen azonnal jelezte a problémát a Polgármesteri Hivatalnak, ahol azt mondták: a tábla eltávolítását a cégnek kell kérelmeznie. Ezt azonban a Continental nem tette meg, úgyhogy a VDSZ levélben fordult Makó polgármesteréhez a tarthatatlan helyzet mielőbbi megoldása érdekében. A szövetség sikerrel járt: már nem büntetik a dolgozókat.

Lebuktak a gyógyszerertárok

Illegális gyógyszerkereskedés miatt bezárt két budapesti gyógyszerertárat az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (OGYÉI), vizsgálatot indított a NAV is. A gyanú szerint a Bercsényi Gyógyszerertár és a Pázmány Péter Patika egymással összejátszva értékesített a svéd feketepecian nyugtatókat és szorongásgátló szereket. Ma-

gyarországon három embert gyanúsítanak, Svédországban ketten előzetes letartóztatásban vannak.

Zámbó Péter, a NAV bünyügyi főigazgató-helyettese elmondta: a két gyógyszerertár nem vezetett nyilvántartást a nagykereskedőktől rendelt készítményekről. Tíz házkutatás során mintegy 500 ezer szállításra kész tablettát fog-

laltak le. Ezek eladásából minimum 450 millió forintos haszonra tettek volna szert az illegálisan kereskedők, mivel míg Magyarországon egy tablettá bekerülési értéke mindössze 3 forint, addig Svédországban 3-5 euró (900-1500 forint). Az OGYÉI becslései szerint az utóbbi három évben több tízmillió tablettá került ki a legális gyógyszerellátási láncból.

Indokoltak voltak a munkavédelmi változások

A törvényi változást követő fél éven belül megduplázódott azon vizsgált munkáltatók száma, ahol munkavédelmi képviselőt választottak – áll a Nemzetgazdasági Minisztérium februári közleményében. Míg a múlt évben a munkavédelmi hatóság által ellenőrzött munkáltatók csupán mintegy 10 százalékánál működött munkavédelmi képviselő, addig a 2017 januári adatok szerint ez a szám 22,5 százalék.

A munkavédelmi képviselők széleskörű jogosítványokkal – tájékoztatói, tájékoztatás-kérési, véleményezési, konzultációs, részvételi, döntés-előkészítési, kezdeményezési joggal – rendelkeznek. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 2016 júliusában hatályba lépett módosításának eredményeként a legalább 20 főt foglalkoztató munkáltatók esetében – a korábbi 50 fő helyett – kötelezővé vált a munkavédelmi képviselők választása – közölte a Minisztérium.

A változtatások lebonyolítására törvényileg biztosított fél év 2017. január 8-án járt le. Korábban mintegy 8 000 munkáltatónál volt kötelező a munkavédelmi képviselőválasztás, a törvénymódosítást követően ez már mintegy 20.000 munkáltatót érint.

A változás nagyon is indokolt volt: a múlt évben 9,2 százalékkal emelkedett a munkabalesetek száma. Míg 2015-ben 21 088 dolgozó vált három napnál hosz-

szabb időre munkaképtelenné munkabaleset miatt, 2016-ban ez a szám már meghaladta a 23 ezret – olvasható a Nemzetgazdasági Minisztérium jelentésében. Szerencsére csökkent viszont a halálos kimenetelű munkabalesetek száma: néggyel kevesebb (80) tragédia történt, mint 2015-ben.

Az ágazatok közül a gépipar volt a leginkább balesetveszélyes (4550 munkabaleset), a feldolgozóiparban 4075, a szállítás, a raktározás, a posta és a távközlés területén dolgozók körében pedig 2928 esetet regisztráltak. A legtöbb baleset (3759) Budapesten történt. A fővárost Pest megye követi 2443, Győr-Moson-Sopron pedig 1429 balesettel. A leginkább érintett korcsoport a 35–44 éveseké, a balesetek mintegy negyede e korosztályban történt.

Kompenzálnák az egészségkárokat

Új rendszer váltaná le a 2015-ben megszűnt korekedvezményes nyugdíjat – írja az Index.hu a Magyar Idők információi alapján. A tervük alapján ezentúl a korábbi, mindenkire érvényes szabályok helyett valamennyi munkahelyre és munkakörre egyedi szabályok vonatkoznak a munkahelyek adottságaitól függően. Ez volna az úgynevezett „fokozott egészségkárosító kockázattal jellemezhető munkavégzés” rendszere, amelyben munkahelyenként felmérik az egészségre ártalmas kockázati tényezőket.

A munkáltatókat köteleznék arra, hogy ezek egy részét kiküszöböljék, ám ez bizonyos esetekben nem megoldható. Ezért a szakszervezetek szerint azt, aki bizonyít-

hatóan olyasmint dolgozik, aminek egészségkárosító hatása van, kompenzálni kell, például az egészségkárosító munkavégzési idő csökkentésével, több szabadsággal, pluszjuttatással, rekreációs intézkedésekkel. Bár a tervet a munkaadók is elfogadták, a részletekről még folyik az egyeztetés – a munkaadók ugyanis ragaszkodnak ahhoz, hogy az egészségkárosító munkakörben dolgozók munkaideje ne csökkenjen. Azt viszont elképzelhetőnek tartják, hogy az érintett munkavállalókat részben más munkakörben is foglalkoztassák, mi több, emiatt átképezzék őket. Az volna viszont az egyik kikötésük, hogy a felmerülő többletterhekhez az állam is járuljon hozzá.

RÖVIDEN

Népszavazást kezdeményez az LMP a paksi atomerőmű-bővítésről, az erről szóló kérdést hamarosan benyújtják a Nemzeti Választási Bizottsághoz – jelentette be Szél Bernadett, a párt társelnöke.

Érdeemes ellenőrizniük a SZÉP kártyásoknak, van-e a folyószámlájukon 2015-ben befizetett pénz, mivel azt május 31-ig el kell költeni, különben lemondhatnak róla. A szabály szerint az adott évben a kártyára befizetett pénzt a következő év május 31-ig kell elkölteni, a 2016-os összegeket tehát 2018 május végéig.

Áprilisban indulhat el a termelés az Apollo Tyres gyöngyöshalászi abroncsgyárában. Az új üzemben 900 munkavállaló fog dolgozni, köztük közel 400 magasan képzett mérnök, technikus és abroncsgyártó szakember. A gyárban 5,5 millió gumiabroncs készül majd évente személyautók és kisteherjárművek számára, emellett 675 ezer busz- és tehergépjármű-arboncsot is gyártanak.

Rekordot jelentő, több mint 4,1 milliárd forint egyéni és 6,3 milliárd forint munkáltatói befizetés érkezett 2016-ban az OTP Egészségpénztárhoz. A tagok egy év alatt több mint 27 százalékkal növelték egyéni befizetéseiket, miközben az Önkéntes Pénztárak Országos Szövetségének (ÖPOSZ) tagjainál az átlagos növekedés 16 százalék volt.

Több százan tüntettek február közepén a Dunaferr előtt, mert a dolgozók megaláznak tartják a cég által ajánlott 1,7 százalékos béremelést, mivel a kormány 5 százalékos járulékcsoökkentése után minimum egymilliárd forinttal csökkennek a bérköltségek.

Kárpát Krisztina lett a Bayer Hungária Kft. ügyvezető igazgatója. Kárpát pénzügyi, gazdasági múlttal 2006-ban került a vállalathoz főkönyvelőként, és egészen 2011-ig dolgozott ebben a munkakörben. Év elejétől egy személyben gazdasági és ügyvezetői igazgató.

Meg nem énekelt hősnők

Kislányaink álmaiért

Ha egy nő éles elmével, kreativitással, zsenialitással rendelkezik, ne férfiasnak titulálják! – írta Margaret Fuller író, újságíró és nőjogi harcos 1843-ban. Elképzelted, hogy milyen keveset változott a dolgok állása az azóta eltelt 174 esztendőben. A VDSZ területén dolgozó nők napestig mesélhetnek arról, milyen kemény ügy férfiasnak mondott területeken helyt állni. S ha már itt tartunk: ha a három műszakos munkarend melletti gyereknevelést és háztartásvezetést még mindig képesek vagyunk némileg lenézően női munkának mondani – nos, akkor egészen bizonyosan súlyos gondok vannak a szótárunkkal és a felfogásunkkal.

Manapság, amikor egyre égetőbbé válik a szakemberhiány, elengedhetetlen volna, hogy a lányokat bátorítsuk: merjenek természettudományos képzés felé orientálódni, hódítsák meg az úgynevezett férfias területeket, hiszen ez mindannyiunk jól felfogott érdeke.

Csak hogy lapozzanak át egy tetszőleges kémia, matematika vagy fizika tankönyvet: mintha a női nem egyáltalán nem is létezett volna. Mintha nem találtunk és fedeztünk volna fel semmit, mintha nem neveltünk volna fel tudósok és nagy gondolkodók egész generációit – mintha a történelem csak úgy elment volna mellettünk. Miért is volnának vonzó a lányok számára a természettudományok, ha az egy szem Marie Curie-n kívül jóformán nem is hallanak arról az iskolában, micsoda elképesztő eredményeket értek el nők e területeken?

Uraim! Március 8-án, a nemzetközi nőnapon virág helyett (vagy amellett) álljanak meg egy pillanatra, és tündöjdenek el például azon: vajon az utóbbi egy évben hányszor szakították félbe munkatársnőjüket? Hányszor érezték úgy, hogy az önök ötlete, meglátása fontosabb, jobb, mint nőnemű kollégájuké? A virág szép dolog, de ennek a napnak sokkal inkább akkor volna valódi jelentősége, ha a régi, berögzült szokások helyett valóban a nőkre figyelnénk egy picit. Azokra, akik tisztára súrolják önök után a gyár mosdóit. Akik akkor is vacsorát főznek otthon, ha épp akkor érkeztek a műszakból – vagy épp amiatt nem alszanak majd az éjjel. Akik súlyos bevásárlószatyrokat cipelnek, ápolják a beteg gyermekeket, akik azokat a gépeket és anyagokat feltalálták, amelyeknek köszönhetően önöknek munkahelyük lehet.

Néhány év múlva az önök kislányainak hullnak majd porba az álmaik, amikor azzal szembesülnek: az általuk áhitott szakma férfias. Az önök kislányaira fognak majd rászólni, hogy ne főnökösködjének – miközben ők csupán ugyanolyan határozottsággal próbálták közölni a véleményüket, amilyennel a férfiak bármikor megtehették anélkül, hogy megítélnék őket.

Számtalan kutatás bizonyítja, hogy a női munkatársak jól tesznek a cégek működésének, a hatékonyságnak, a termelékenységnek. Milyen jó volna, ha nem kellene energiát pazarolni arra, hogy azt bizonygassák: éppoly alkalmasak a feladatokra, mint ha férfiak születtek volna! Ez nem a nők érdeke: mindannyiunké. Mennyivel boldogabb élete lenne majd kislányainknak felnőtt nőként, ha minden egyes nőnapon leszámolnánk egy buta előítéllettel! Mi volna, ha idén kezdenénk?

Csepelyi Adrienn

Nem szólnak róluk a tankönyvek, nem ismerjük arcukat. Pedig találmányaik, felfedezéseik sok-sok évtizede teszik jobbá életünket. Íme, néhány lebilincselő személyiség a vegyészettörténelemből. Nem egy közülük összekapcsolódik a női egyenjogúságért folytatott harccal – nem véletlenül.

Minnie Fisher Cunningham amerikai gyógyszerész, politikus, feminista (1882 – 1964)

A női szavazati jogért harcoló League of Women Voters első ügyvezető titkára, a texasi egyetem első női gyógyszerészhallgatója volt. Amikor szembesült azzal, hogy diploma nélküli férfikollégái kétszer annyit keresnek, mint ő felsőfokú végzettséggel, belépett a szűfrazsett-mozgalomba. Komoly szerepe volt abban, hogy a nők 1918-ban Texas államban, majd 1920-ban az egész Egyesült Államokban szavazati jogot kaptak.

Marguerite Perey francia vegyész (1909 – 1975)

Marie Curie közvetlen munkatársa volt. 1939-ben önálló kutatással ő fedezte fel a periódusos rendszer addig ismeretlen, 87. elemét. Ezt hazája tiszteletére franciumnak nevezték el. 1962-ben ő lett a Francia Tudományos Akadémia első női tagja.

Légrády Erzsébet, az első magyar gyógyszerésznő (1874 – 1959)

Mivel a múlt század fordulóján még nem voltak leánygimnáziumok, fiúgimnáziumban érettségizett; 1906-ban gyógyszerészdoktori képesítést szerzett. Járt a hágai XI. Nemzetközi Gyógyszerészkongresszuson, amelyről be is számolt a Gyógyszerészi Hetilapban. Saját patikája volt. Harcolt a nők egyenjogúságáért a tudományos pályákon, a Gyógyszerészeti Társaság alapító tagja volt.

Shannon Lucid biokémikus, űrhajós (1943 –)

A NASA vezető tudósa, ő felelős az amerikai Űrhajózási Hivatal űrkutatási programjának fejlesztéséért. Négy rövidebb űrrepülést követően 1996-ban, az Atlantisszal repült az orosz MIR modulárállomásra. 186 napot töltött az űrben, ami női rekordot jelentett. Ő az egyetlen űrhajós, aki megkapta az elnöki Congressional Space Medal of Honor-t.

Dorothy Crowfoot Hodgkin angol vegyész (1910 – 1994)

Az ő nevéhez fűződik az inzulin és a penicillin szerkezetmeghatározása, emellett hatékony röntgensugaras módszert dolgozott ki kristályok molekulászerkezetének meghatározására. 1964-ben kémiai Nobel-díjat kapott a B-12 vitamin atomszerkezetének meghatározásáért.

Ada E. Yonath izraeli biokémikus (1939–)

A riboszóma alegység-funkcióinak megfejtoje. Felfedezése után csatlakozott kutatásaihoz Thomas Steitz és Venkatraman Ramakrishnan, munkájukért 2009-ben megosztott kémiai Nobel-díjat kaptak. Kétszereseinek se szeri, se száma: a többi közt elnyerte a Wolf Prize in Chemistry, a L'Oreal UNESCO Award for Women in Science és az Israel Prize for Chemistry díjakat.

Florence Seibert amerikai biokémikus (1897–1991)

Ő állította elő a PPD (purified protein derivative, tisztított fehérjekeverék) reagenst, amelyet napjainkban is alkalmaznak a tuberkulózis kimutatásában. Az intravénás terápia biztonságossá tételében is komoly eredményei voltak. A Trudeau Medal és a Francis P. Garvan Medal kitüntetéttje, 1990-ben felvették a National Women's Hall of Fame tagjai közé.

Ellen Swallow Richards amerikai vegyész, egészségügyi mérnök, feminista (1842 – 1911)

A Massachusetts Institute of Technology első női hallgatója és első női tanára, az első nő az Egyesült Államokban, akit felvettek természettudományi karra. 1873-ban diplomázott, ám doktorálni nem engedték. Középiszkolás lányok számára létrehozott tanfolyamán a természettudományos tanulmányokra készítette fel diákjait. Ő alapította a MIT női laboratóriumát, ahol egészségügyi kémiát tanított. Háztartástannal és környezetkémiával kapcsolatos kutatásai úttörőek voltak, gyakran publikálta ökofeminista nézeteit.

Rachel Littler Bodley amerikai botanikus, kémikus (1831– 1888)

Kémiát, fizikát, anatómiát és élettant is hallgatott, 1865-ben felkérték a Woman's Medical College kémiai és toxikológiai tanszékének vezetésére. Ezzel ő lett az első nő, aki orvosegyetemen professzori kinevezést kapott. 1874-ben dékánna választották. Sokat tett azért, hogy felkeltse a lányok érdeklődését a természettudományok iránt.

Gertrud Woker svájci biokémikus, békeaktivista (1878–1968)

Ő volt az első nő, aki az egyetemen kémiából doktorált. Berlinbe járt egyetemre, mert Poroszországban nők nem lehettek egyetemi hallgatók. Hazatérése után nem kapott végzettségének megfelelő állást, ám 1907-ben a berni egyetemen professzorrá nevezték ki. Úttörő biokémiai kutatási eredményeket ért el. Harcolt a nők egyenjogúságáért, választójogáért és a vegyi fegyverek ellen.

Julia Lermontova orosz vegyész (1846–1919)

Az első orosz nő, aki kémiából doktorátust szerzett, és a harmadik doktorátussal rendelkező európai nő. Amikor elutasították jelentkezését a moszkvai Agrárakadémiára, Heidelbergbe utazott, ahol Bunsen laboratóriumában dolgozhatott, Mengyelejev díszvacsorát adott lisztletére. 1875-ben az Orosz Kémikusok Egyesülete felvette tagjai közé. Az aromás szénhidrogénekkal kapcsolatos publikációi nemzetközi figyelmet arattak.

Rachel Lloyd amerikai vegyész (1839– 1900)

Az első amerikai nő, aki a kémiai tudományokból doktori címet szerzett. Férje és két gyereke halála után Philadelphiában vállalt tanári állást, közben elvégezte a Harvard Summer School kémia szakát. Tanulmányai mellett kutatott, ő volt az első nő, aki az American Chemical Journal-ban publikálhatott. A tanítás mellett úttörő kutatásokat végzett a cukorrépaművelés területén.

Clara Immerwahr német vegyész (1870–1915)

Az első nő, aki kémiából doktori címet szerzett Németországban. Ezután hozzáment Fritz Haber ismert vegyészhez, aki nem engedte, hogy felesége folytassa tudományos tevékenységét, csak az ő publikációihoz gyűjthetett anyagokat. A férfi mérges gázokkal kísérletezett az I. világháború idején, amit felesége elítélt. Az 1915. április 22-i gáztámadás után, ahol ötezer ember halt meg, Clara Immerwahr agyonlőtte magát.

További érdekes és inspiráló élettörténetekért látogassanak el a Nőkért Egyesület honlapjára: www.nokert.hu

Átrajzolni a szerepmintákat

Ön hogyan képzeli el egy tűzoltót? Kit lát, ha azt hallja: vegyészmérnök? Hogy néz ki egy atomfizikus? Mit gondol: az ön lánya el meri hinni magáról, hogy egyszer feltalál egy fontos vegyületet?

Csabi, Robi, Gergő, Karesz – sorolják a VI. kerületi Játékvár Óvoda óvodásai, hogy hívják az általuk rajzolt tűzoltót, informatikust és atomfizikust. A gyerekek rajzai közül mindössze négyen szerepel nő. Ennyien tudták elképzelni, hogy az adott területen nem csak férfiak dolgoznak.

A kísérletből is jól látszik: nemi sztereotípiák már 5–7 éves korban kirajzolódnak. A kislányok babáznak, rózsaszín ruhákat viselnek, a fiúk nem sírnak és kisautókat gyűjtenek. Mire a középiskolai továbbtanulásra kerül a sor, egy sor gátlás épül a lányokra. Merthogy a közmegegyezés szerint a kislányok nem olyan jók matematikából. Nem foglalkoznak olyasmikkel, mint a kémiai kísérletek, és nem érdeklik őket a mechanikai ismeretek. Azok a lányok, akiket mégis vonz a mérnöki, vegyipari vagy más „fiús” pálya, egyedül érezhetik magukat a sok fiú között, nem feltétlenül tudnak azonosulni a tankönyvek erősen férfiakra optimalizált nyelvezetével, s tulajdonképpen példaképeket sem látnak maguk előtt (lásd összeállításunkat a 6-7. oldalon).

Az informatikai karokra jelentkező lányok aránya 12% (KSH) volt 2015-ben, a műszaki tudományokat tanulni vágyó lányok aránya

23% (KSH), és ez az arány az utóbbi évben sem javult. Csoda, ha a statisztikák egyéb tekintetben is lehangolóak? Magyarországon a nők aránya a kutató-fejlesztő helyek kutatói között még mindig meglehetősen alacsony: a természettudományok területén 23,6%, a műszaki tudományok területén mindössze 18,3 %-ot tesz ki.

Ahhoz, hogy ez az elkeserítő adatok változzanak, szemléletváltásra van szükség. Ehhez pedig tudatos nevelés és a lányok bátorítása, támogatása kell. „Ha természetesnek vennénk, és azt közvetítenénk gyermekeink felé, hogy nemektől függetlenül mindenki-ből lehet például mérnök vagy informatikus, akkor nem veszítenénk el a potenciális jelöltek felét – vallja a Nők a Tudományban Egyesület.

A szervezet által készített videóban jól látszik, hogy elkerekedik az ovisok szeme, amikor a csoportszobába belép a tűzoltó, az informatikus meg a kutató – és mind nő! Onnantól viszont, hogy a gyerekek szembe-sülnek azzal: bárkiből lehet vegyész, atomfizikus vagy gépészmérnök, új távlatok nyílnak előttük. A szemléletformálást nem lehet elég korán kezdeni!

A Nők a Tudományban Egyesület célja, hogy a nők egyenlő esélyekkel induljanak a kutatás-fejlesztés és innováció minden területén. A misszió része a nők tudományos szerepének támogatása, és a figyelem felhívása a nők tudományos teljesítményére, mivel ezek sokszor nem ismertek (és elismertek) szélesebb körben. A szervezet számos programmal segíti a lányokat a természettudományos pályán való elhelyezkedésben: általános és középiskolásoknak mutatja meg, hogyan dolgoznak a nők a legkülönbözőbb területeken. Az Egyesület évente megrendezi a Lányok Napját és a Tanárok A Lányokért napot, ezzel is segítve a természettudományos területeken továbbtanulni kívánókat. A 2013-ban alapított Nők a Tudományban Kiválósági Díjat olyan fiatal kutatóknak nyerhetik el, akik kiemelkedő teljesítményt mutatnak fel szakterületükön és aktív részesei a hazai tudományos életnek; mindemellett készek részt vállalni a természettudományos és műszaki pályák népszerűsítéséből a fiatal lányok körében, így inspirálva őket.

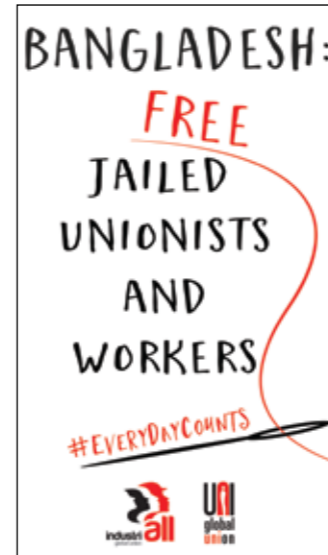
**NŐK
A
TUDOMÁNYBAN
EGYESÜLET**

Megfélemlítés Bangladesben

Nemzetközi összefogásra szólít fel az IndustriALL Global Union a Bangladesben kialakult aggasztó helyzet miatt. December 11-én sztrájkba léptek az ashuliai Windy Apparels Ltd. dolgozói, hogy magasabb béreket harcoljanak ki. Másnapra mintegy húsz gyár csatlakozott a munkabeszüntetéshez.

Válaszul hatvan környékbeli gyárat zártak be néhány napra, anélkül, hogy az ott dolgozókat kifizették volna a leállás idejére. December 21-én pedig megindult a bosszúhadjárat: a rendőrök megverték és elfogták a sztrájkokat szervező szakszervezeti vezetőket: legalább huszonhatan közülük most is börtönben vannak.

Ez már önmagában is döbbenetes, ám mintegy 1600 dolgozót is kirúgtak azonnali hatállyal – olyanokat is, akik nem is vettek részt a sztrájkokban. Egy újságíró, aki tudósítani szerez-

tett volna a kaotikus helyzetről, szintén börtönbe zártak. Az IndustriALL arra figyelmeztet: a megfélemlítés célja az, hogy a munkások többé ne merjenek kiállni a jogaikért, és tovább dolgozzanak embertelen körülmények között.

Részleges megállapodás Aszódon

Sikeres volt az összefogás: a sztrájk után részleges megállapodás született a Richard Fritz Kft.-nél Aszódon: jelentősen emelkedik a fizikai munkavállalók órabére. A szakszervezet példás egységet mutatva képviselte a dolgozók érdekeit, ez tette lehetővé, hogy a fizikai dolgozók a korábbi, 3 %-os ajánlathoz képest jóval magasabb emelést kapjanak a török tulajdonos képviselőinek részvételével zajló tárgyalásokon. A fizikai munkakörökben dolgozók fizetése így alakul:

Operator 1 – 760 Ft/óra (bruttó)

Operator 2 – 859 Ft/óra (bruttó)

Operator 3 – 980 Ft/óra (bruttó)

Emellé havi 20 000 Ft bónusz is jár, amely 2017. augusztus 31-ig jelenléti bónuszként szolgál, ezt követően pedig – a szakszervezettel közösen kidolgozott elvek alapján – selejt, minőség és jelenlét együttes figyelembe vételével kerül kialakításra.

A béren kívüli juttatás mértéke havi bruttó 22 500 forint. A fenti megállapodás 2017. március 1-től érvényes.

Az aszódi Richard Fritz Kft.-nél január 24-én sztrájkoltak a dolgozók a megrekedő bértárgyalások miatt. Miután a fizikai dolgozók helyzete rendeződött, a tárgyalások folytatódnak az EPDM és a szellemi munkavállalók bérééről.

„Értetlenséget, sőt indulatokat váltott ki a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) tagszervezeteinek vezetőiben, hogy alelnökük a szakszervezeti mozgalmat is kritikusan értékelő kijelentéseket tett a 168 Óra című hetilapnak. (...)

Amikor például azt kifogásolta, hogy a kormány biodíszletnek használta a tárgyaló feleket a versenyszféra érdekegyeztető fórumán, sokan arra gondoltak, nem ért egyet a minimálbér és a szakmunkás bérminimum emelésével, holott a megállapodás aláírását ő is megszavazta a szövetség elnökségében. Székely a Népszavának megerősítette, hogy a béremelésre óriási szükség volt, amit kifogásol, az az emelés ütemezése, mert ez óriási feszültségeket okoz helyi szinten. Tegnap is egy nyírbátori flakongyár bértárgyalásáról hívtuk ki néhány percre, mert a cég a minimálbér emelését sem tudja gigazdálkodni, az ehhez igazodó további emelésekre pedig végképp nincs fedezete. Egész műszakok teszik le a munkát – mutatta be a helyzetet a VDSZ vezetője, hozzátéve, hogy a cég tehetetlen. Szerinte a munkáltatókra gyakorolt nyomást a kormány, hogy fogadják el a magas béremeléseket, ami viszont nemcsak őket, hanem az érdekvédőket is nehéz helyzetbe hozta, mert a cégek béremelést megkerülő trükkjeivel szemben is harcolniuk kell. (...)

Király András, a MASZSZ elnökségi tagja azt hangsúlyozta lapunknak, hogy a magyar szakszervezeti tagság és vezetők is elkényelmesedtek az utóbbi időben, tehát nem baj, ha valaki felkavarja az állóvizet.”

(Gulyás Erika, Népszava, 2017. febr. 11.)

„Sok cégvezetőben még nem tudatosult, hogy megvan a jövő évi megállapodás is: újabb 8 százalékos minimálbér-emelés jön, a garantált bérminimumra pedig 25 százalék. Ez azt jelenti, hogy a 2018 január elsejétől egy frissen kezdő szakmunkás 180 ezer forintos fizetést kell, hogy kapjon. Jelenleg ekkora átlagbérek nem sok helyen vannak a megyében – folytatta Svajda József. – De aki most szűkmarkú lesz, és nem fejleszt bért, súlyos következményekkel nézhet szembe: előbb-utóbb nem lesz munkaereje, mert a dolgozók elvándorolnak.

Annak a vállalkozásnak van közép távon biztosított a jövője, amelyik tisztességes bért ad. Sokan tudják ezt, figyelik a többi céget, ezért két-három forduló után engedékenyebbé válnak a tárgyalásokon.” (Sonline, 2017. február 10.)

„A magyar munkavállalók 82 százalékának kiemelkedően fontosak a juttatások, ha a céghez való lojalitásról van szó, 43 százalékuknál a fizetés a legfontosabb szempont a munkahely kiválasztásakor – derül ki egy friss felmérésből. Az OTP Bank cafeteria üzletágának vezetője szerint azok a munkáltatók vannak előnyben, akik béren kívüli juttatások révén igyekeznek többet nyújtani a munkaerőpiacra.

A Randstad Award 2016-os kutatása meglepő megállapításokat fogalmaz meg: a teljes munkaidőben dolgozó magyarok átlagosan heti 46 órát töltenek a munkahelyükön a szerződésekből foglalt 41 helyett, és 50 százalékuk hajlandó lenne még többet túlórázni egy magasabb juttatási csomag fejében.” (Világgazdaság Online, 2017. 2. 21.)

„– Ha ennyi baj van a bérmegállapodással a munkáltatók és a munkavállalók szerint is, akkor a miért nem fogtak össze az érdekegyeztetésen, hogy köszönjük, de más ütemezés kellene?

– Erre nem gondolt senki, hirtelen jött a bejelentés, nem volt mozgástér. Ráadásul a vártnál nagyobb ajánlatot szakszervezeti részről öngyilkosság lett volna elutasítani. A munkáltatók egy része kapálózott, akik meg akkor csendben maradtak, azok most kapálózhatnak.

– Már késő összefogni?
– Elment a hajó országos szinten. Most vállalati, legfeljebb ágazati szinten lehet bármit tenni.

– Egyedi akciókra számít, vagy lehet belőle sztrájkoszoró?
– Nem tartom valószínűnek, hogy országos sztrájk hullám lenne.
– Milyen ágazatokban van a legnagyobb feszültség?
– A könnyűiparban ez a drasztikus béremelés elbocsátásokat hozhat, de a cégek jövőjét is veszélyezteti.”

(Gulyás Erika interjúja Székely Tamás VDSZ-elnökkel, Népszava, 2017. február 24.)

FŐ ellenenségünk: a rák

Európai Unió-szerte a rák jelenti a legnagyobb egészségügyi kockázatot a munkahelyeken. Noha a daganatos megbetegedéseknek rendszerint összetett okai vannak, a válaszintézkedések egyike meglehetősen egyszerű: fel kell(ene) számolnunk a betegséget előidéző vegyi anyagoknak való kitettséget a munkahelyeken.

Az Európai Bizottság 2016-ban az egész kontinensre kiterjedő, széles körű eszmecsere-t kezdeményezett a szociális értékekről és jogokról – mégpedig azért, hogy létrehozza a szociális jogok európai pillérét, valamint biztosítsa, hogy Európa a lehető legmagasabb színvonalat érje el ezen a kulcsfontosságú területen.

„Hathatósan kezelniük kell a globalizációval, a munkaidő-szervezés terén bekövetkező változásokkal és a népesség előregedésével kapcsolatos kihívásokat. A mindenkori feltételekhez alkalmazkodva jobbá kell tennünk az európai polgárok mindennapi életét – fogalmaz Marianne Thyssen, aki 2014 óta

az Európai Bizottság foglalkoztatásért, szociális ügyekért, valamint a munkavállalói készségeikért és mobilitásért felelős biztosa.

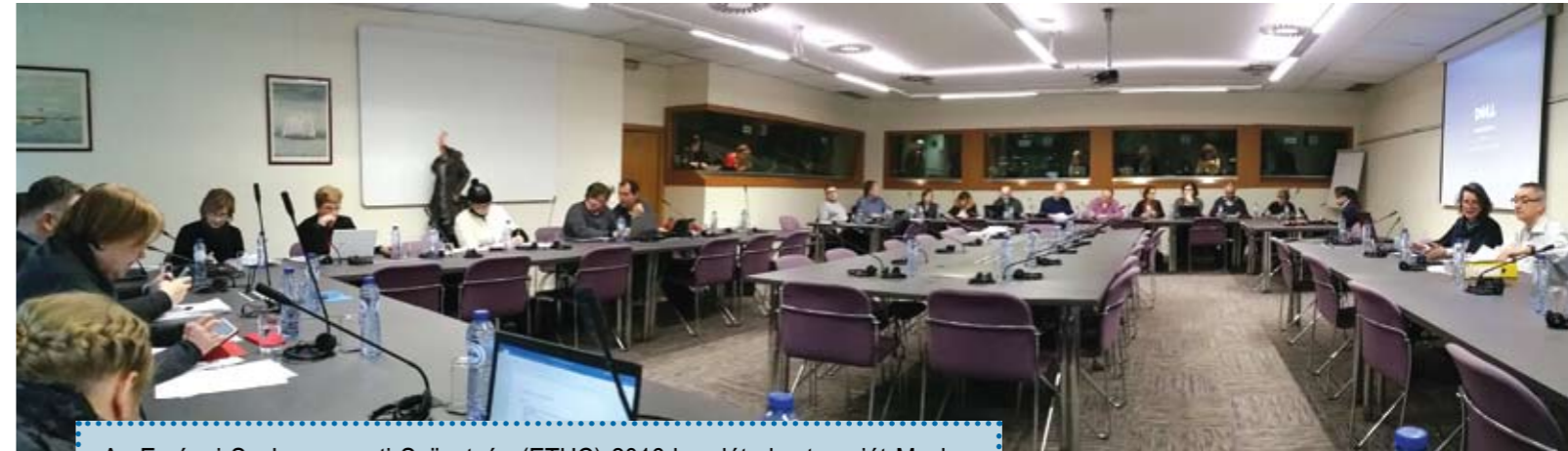
A célkitűzésekhez szorosan hozzátartozik a munkakörülmények javítása: hogy a munkavállalók minél nagyobb védelmet élvezzenek a munkahelyi balesetekkel és a foglalkozási megbetegedésekkel szemben. A dolgozók egészségvédelméről a munkával töltött éveik alatt mindvégig gondoskodni kell. Prioritás, hogy – alapos szakmai előkészítő munkával – megerősítsük azokat az uniós szabályokat, amelyek a rákkeltő vegyi anyagoknak való munkahelyi kitettséget határozzák meg.

Jelenleg az EU-ban mintegy 20 millió munkavállaló van kitéve legalább egy rákkeltő vegyi anyagnak. Az ETUC munkavédelmi bizottságának egyik fő törekvése épp ezért az, hogy a szakmai előkészítő dokumentumokban szereplő, bizonyítottan rákkeltő hatású (karcinogén), mutagén (genetikai károsodást okozó) és reprotoxikus (szaporodási képességeket károsító) anyagok listáját bővítse, feltüntetve azok határértékeit.

Jelenleg a direktívában (2004/37/EK – foglalkozási eredetű rákkeltők és muntagének irányelv) a foglalkozási expozícióra vonatkozó határérték mindösszesen 3 (három!) anyagra van megadva: a benzolra, a vinil-klorid monomerjére és a keményfaporoakra. A ténylegesen rákkeltő anyagok listája ennél nagyságrendekkel hosszabb, tehát elengedhetetlen a hivatalos listák bővítése, hogy egyéb ártalmas anyagok figyelembe vétele is kikényszeríthető legyen.

A távlati cél az, hogy legalább 50 káros anyagot illeszenek expozíciós határértékekkel együtt a direktívába. A folyamat azonban sajnos nem halad kellő sebességgel. Az eredeti elképzelések szerint 2016-ban 13 anyag jogszabályi beillesztését kellett volna az Európai Bizottságnak javasolnia az Európai Parlament felé. Ez azonban nem történt meg. Ez év januárjában 7 anyag listára vételére tett javaslatot a bizottság.

Ezek között olyanok szerepelnek, mint az akrilamid, az etilén-oxid, a butadién, a kis szemcsés szilikátok, vagy a króm (VI) – amelyek jelenleg is sok rákos megbetegedést okoznak világszerte a munkahelyeken.

Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) 2016-ban létrehozta saját Munkavédelmi Bizottságát (Health and Safety Committee). Ennek tagjai az EU országai által delegált munkavédelmi szakértők, foglalkozás-egészségügyi szakemberek. A mintegy 35 fős, brüsszeli központtal működő testület munkájában Magyarország részéről az öt hazai szakszervezeti konföderáció küldötteként Kovács László munkavédelmi szakember, a VDSZ országos titkára vesz részt, aki az eddigi valamennyi ülésen jelen volt és már a Vegyipari Dolgozó korábbi lapszámaiban is beszámolt a bizottság munkájáról. A legutóbbi, brüsszeli bizottsági ülésre 2017. február 15-én került sor. Kovács László, a VDSZ munkavédelmi szakértője az itt elhangzottak és az Európai Bizottság összefoglalója alapján állította össze ezt a cikket.

S hogy miért fontos ez a magyar munkavállalók számára? Mert a direktívába illesztett lista és az egészségügyi határértékek együttes szerepe az, hogy a bővítés elfogadását követően ezekre minden egyes munkahelyen közvetlenül lehet és kell is hivatkozni, valamint a kockázatértékelések elkészítésekor is szükséges figyelembe venni.

Jelenleg az EU-ban mintegy 20 millió munkavállaló van kitéve legalább egy rákkeltő vegyi anyagnak.

A munkahelyeken, a rákkeltő vegyi anyagok közvetlen közelében eltöltött idő jelentős károsító hatással járhat. A munkavédelmi bizottság által javasolt intézkedés esetén az elkövetkező 50 évben mintegy 100 ezer ember életét tudnánk megmenteni, és még ennél is sokkal több dolgozót tudnánk megóvni a rák okozta szenvedéstől, valamint a daganatos megbetegedések gazdasági következményeitől.

Elsődleges közös feladatunk, hogy védjük az európai és a magyar munkavállalók egészségét és biztonságát. A javasolt jogszabály azonban a munkáltatóknak és a tagállamoknak is a javát szolgálja, mi több: a gazdaság egésze szempontjából előnyös. A munkáltatóknak azért, mert nagyobb védelemben tudnák részesíteni dolgozóikat, ami meggyőződésünk szerint a cégek többségének a szívügye. Amennyiben a javaslatot elfogadják, a munkaadók konkrét mércét kapnak a kezükbe annak megállapításához, hogy mennyire felelnek meg a rájuk vonatkozó jogszabályoknak és normáknak. Gazdasági érdekük is fűződik ehhez, ugyanis a vállalat már kiképzett, szakmai tapasztalatokkal felvértezett alkalmazottjai tovább maradnak egészségesek.

Költségvetési szempontból is kedvezőek a javasolt intézkedések, hiszen ha életbe lépnek, csökkenthetők a tagállamok által a rákbetegségek kezelésére és a daganatos betegek rehabilitációjára fordítandó egészségügyi kiadások. A gazdaság egésze szempontjából pedig korántsem elhanyagolható, hogy javulni fog a munkatermelékenység, és enyhülnek az államháztartásra nehezedő terhek.

Sajnos a veszélyforrásokat nem lehet teljesen kiküszöbölni – sem a munkahelyen, sem az élet más területein. De ha alkalmunk nyílik arra, hogy mérsékeljük a kockázatokat és emberi életet mentünk meg, kötelességünk cselekedni. A betervezett javaslat ebben a szellemben fogant, és a jövőben is elkötelezetten, kiemelt feladatként munkálkodunk majd azon, hogy más vegyi anyagokra vonatkozóan is új expozíciós határértéket fogadtassunk el.

Európa eddig is példát mutatott a világnak a munkahelyi egészségvédelem és biztonság terén. Az elért tudományos eredmények és a szociális partnerekkel folytatott intenzív párbeszéd alapján világos: ezt a munkát folytatnunk kell!

Elindult az ETUC „Állítsuk meg a foglalkozási eredetű rákos megbetegedéseket!” című kampánya. Erről folyamatosan tájékoztatunk mindenkit a VDSZ honlapján, a Munkavédelem fül alatt. A mellékelt QR kódot beolvasva okostelefonokról egyszerűen elérhető minden információ.

Mit tegyen a munkáltató?

- ▶ Tájékoztadjon a munkavédelmi jogszabályokról (kockázatértékelés, egyéni védőeszköz juttatási rend, munkavédelmi oktatás, munkabaleset bejelentése, stb.)
- ▶ Foglalkoztasson munkavédelmi felelőst! 2016 nyaratól 20 fős céglétszám felett (de külön munkavállalói kezdeményezésre az alatt is!) kötelező munkavédelmi képviselőválasztást tartania!
- ▶ Váltsa ki, illetve csökkentse a veszélyes anyagok használatát kevésbé veszélyesekkel!
- ▶ Amennyiben a helyettesítés nem megvalósítható, alkalmazzon zárt technológiát!
- ▶ El kell érnie, hogy minél kevesebb dolgozó kerüljön expozíciós környezetbe!
- ▶ A kollektív védelem mellett egyéni védőeszközöket is juttasson a megfelelő hatékonyság érdekében!
- ▶ Végezzen adatgyűjtést és vezessen nyilvántartást a káros anyagoknak kitétt munkavállalókról!
- ▶ Képezze és tájékoztassa dolgozókat a veszélyekről, felismerésükről, a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzésről!

Óriási filmes siker Berlinben

Tarolt a 67. Berlini Nemzetközi Filmfesztiválon Enyedi Ildikó rendező Testről és lélekről című filmje. Az alkotás a fesztivál fődíja, az Arany Medve mellett megkapta a FIPRESCI (a Filmújságírók Nemzetközi Szövetsége) a Versenypogram legjobb filmjének járó díját, s az Ökumenikus Zsűri fődíja mellett a Berliner Morgenpost közönségdíját is neki ítelték.

A Berlinale fődíját utoljára 1975-ben nyerte magyar film: akkor Mészáros Márta Örökbefogadás című filmjét választották legjobbnak. Enyedi Ildikó a sikerfilm előtt tizenhét esztendőn át nem tudott forgatni.

A Testről és lélekről egy vágóhíd igazgatója és egy minőségellenőr kapcsolatát mutatja be, miután a páros elkezd egymásról álmodni, szarvas alakjában. A két főszereplő Borbély Alexandra és Morcsányi Géza, de feltűnik a filmben Tenki Réka, Nagy Ervin, és Mácsai Pál is.

A Testről és lélekről március másodikától látható a hazai mozikban.

A portré kredittje: Csáta Hanna

Pápai Joci megy az Eurovízióra

Pápai Joci és az Origo című dal nyerte A Dal 2017 című showműsort január 18-án, így a 35 éves, tatabányai születésű énekes képviselheti hazánkat az idei Eurovíziós Dalfesztiválon.

Pápai Joci a showműsor után, a Dal – Kulissza című műsorban hatalmas áttörésnek nevezte a győzelmét. „Hittem a dalomban, életem legfontosabb dala volt ez – fogalmazott. Kiemelte: az, hogy megnyerte A Dal 2017-et, „nagyon nagy üzenet a romaság számára”, ez

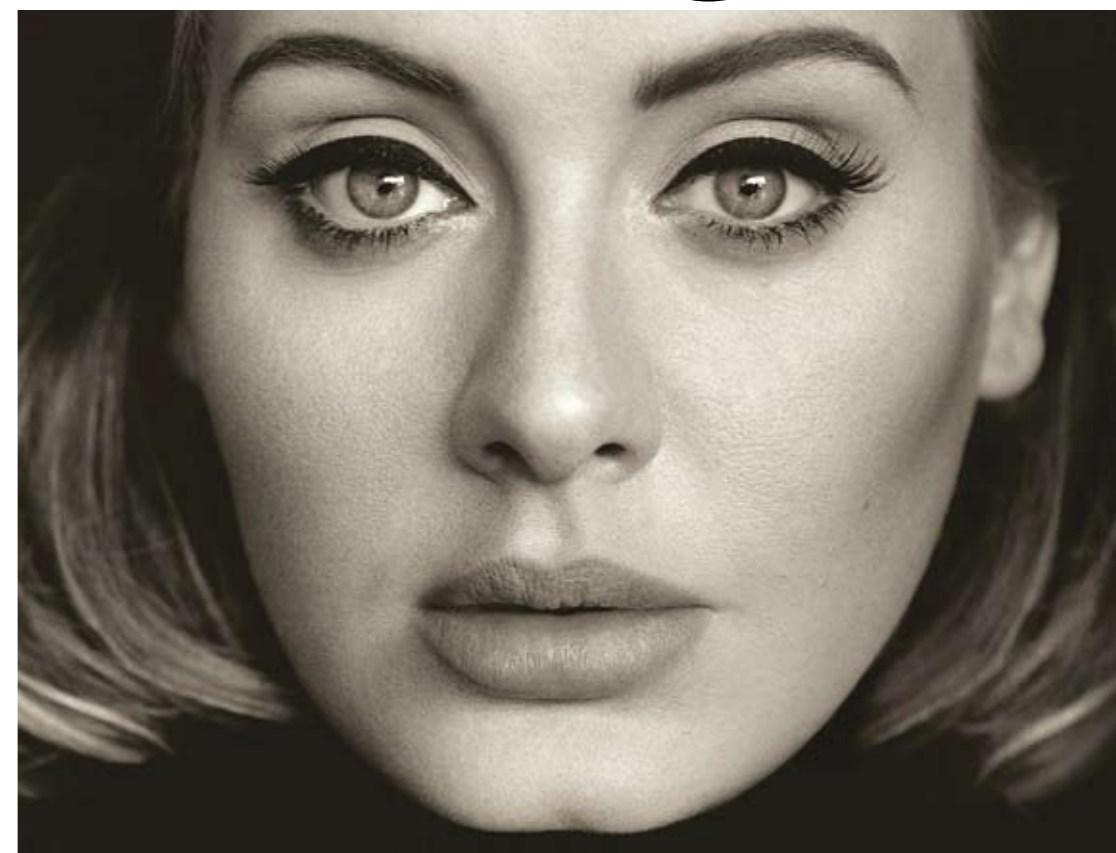
is azt bizonyítja, hogy ha keményen dolgozunk, akkor befogadnak. Pápai Joci azt ígérte: a májusi, kijevei döntőn harcolni fog az ország sikeréért, és igyekszik majd a legjobbat nyújtani.

Az idei magyar válogatóversenybe több mint 300 dalt neveztek. Az Eurovíziós Dalfesztivált május 9. és 13. között rendezik Kijevben, 43 ország képviselője szerepel majd. A magyar versenyző a május 11-i második elődöntőben lép színpadra.

Adele tarolt a Grammy-gálán

Mindent vitt a brit énekeső az 59. Grammy-átadón: övé lett az év dala, felvétele, albuma és még két kisebb díj is, így maga mögé utasította az est másik nagy esélyesét, a kilenc jelölésből csupán két szobrocskát kapó Beyoncé. A két sztár fellépése viszont épp fordítva sikerült: míg az ikrekkel várandós Beyoncé mindenkit lenyűgözött szuggesztív show-jával, amely alatt aranyba burkolt termékenység-istennőnek öltözött, addig Adele csúnyán belesült a George Michael-emlékműsorba.

A legjobb raplemezzel díjazott Chance The Rapper nyerte, a legjobb alternatív album pedig David Bowie utolsó, Blackstar című albuma lett. A múlt év januárjában elhunyt poplegenda Adele-lel holtversenyben a legtöbb arany gramofont vihette haza: szám szerint ötöt.

Új idegsejtcsoportot fedeztek fel

Az agyvelő regenerációs folyamatainak megértését segítheti a Semmelweis Egyetem kutatóinak felfedezése: a Nemzeti Kutatási Program (NAP) „B” alprogramja keretében olyan új idegsejtcsoportot írtak le az agyvelőben, amelyek egy adott célterület felé irányítják az újonnan képződő sejteket. A felfedezésnek komoly gyakorlati haszna lehet, ha a felismert mechanizmusokat idővel képesek lesznek irányítani a tudósok. Ez akár a regeneráció új távlatát nyithatná meg a gyógyításban. Annyi bizonyos, hogy a leírt idegsejtcsoport érzékenyen reagál sérülésekre, s ilyen esetben fokozottan segíti a vándorló sejtek előrejutását. A NAP „B” projekt további szakaszában a secretagocin kalciumkötő fehérje szerepét vizsgálják az agy viselkedéssel, stresszhelyzetekkel, memóriá-

Fotó: Kovács Attila – Semmelweis Egyetem

val kapcsolatban álló területein. A Dr. Alpár Alán, az Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet docense vezette kutatócsoportban kiemelkedő teljesítményt nyújtott Dr. Hancsics János, akinek munkáját Németh Andrea szakasszisztens és Hevesi Zsófia PhD-hallgató segítette.

Sztrájk az Alitaliánál

Az olasz Alitalia légitársaság belföldi és nemzetközi járatainak mintegy 60 százalékát törölte február 23-án a dolgozók 24 órás munkabeszüntetése miatt. Az alkalmazottak a múlt év végén lejárt kollektív szerződésük megújítását szeretnék elérni, amelyet a szakszervezet szerint a vállalat egyoldalúan módosítani akar. Az Alitalia ugyanis mintegy kétezer dolgozó elbocsátását és a bérék csökkentését tervezi.

Az Alitalia 400 millió euró veszteséggel zárta 2016-ot. Az elemzők szerint a 49 százalékban az egyesült arab emírségekbeli Etihad Airways tulajdonában lévő olasz légitársaság vesztesége idén akár 600 millió euró is lehet.

Negyedmillió aláírás

A törvény által előírt minimum kétszeresét, 266 151 aláírást gyűjtött össze a Momentum Mozgalom a NOLimpia kampány során – mégsem lesz népszavazás. Budapest visszavonta olimpiai pályázatát.

A népszavazást kezdeményező Fekete-Győr András, a Momentum Mozgalom vezetője az első pillanattól azt hangsúlyozta: a szervezet szereti a sportot, az olimpiát és Magyarországot. Épp azért fontos, hogy amíg nincs gazdasági és társadalmi fellendülés, az olimpiára szánt több mint 770 milliárd forintot inkább az olyan, fontosabb ügyekre költse, mint az egészségügy, az oktatás vagy a megélhetés.

Az olimpiát támogatók ezzel szemben úgy érveltek: a megrendezés nem csupán sportlétesítmények építésével jár, de Budapest infrastruktúrájának fejlesztésével is. Magyarán: az olimpia jó apropót adna arra, hogy a halaszthatatlan felújítások – mint amilyen a hármass metróé – elkezdődjenek. Fontos adalék egyébként, hogy az olimpia megrendezése azt jelenti: Budapestnek ott-hont kell adnia a paralimpiai játékoknak. Az pedig világosan látszik, és bármelyik kismama vagy mozgássérült megerősítheti: a főváros fényévekre van az akadálymentes városá válástól.

A Momentum mintegy 1800 aláírásgyűjtő önkéntesét több incidens is hátráltatta: hol a pulthukat törték össze, hol mások által már aláírt íveket tépkedett össze egy ittas ellendrukker – de akadt, ahol rendőrsorfallal vagy épp szippantóskocsi nehezítette a munkát. Ha mindez nem lett volna elég: egy LMP-s képviselőt lefejeltek a tiltakozók. Ennek ellenére a törvény által előírt mennyiség mintegy kétszerese, 266.151 voks gyűlt össze. A Momentum által gyűjtött szavazatok mellé 23 ezer vokssal járult hozzá az LMP, a Párbeszéd és az Együtt 10-10 ezer aláírást szerzett.

Fekete-Győr az aláírások átadásakor nyomatékosan felszólította Orbán Viktort és Tarlós Istvánt: ne lehetetlenítsék el a népszavazást. A Momentum vezetője úgy fogalmazott: ez gyávaság lenne a részükről, és elárulnák azokat, akik egyébként támogatják

az olimpia ügyét. Fekete-Győr szerint a népszavazás kiírása előtt visszavonni a pályázatot szintén gyávaság.

Február 22-ig a 266 ezer aláírás 4,95 százalékát ellenőrizte a Fővárosi Választási Iroda. Az ellenőrzött 12 281 aláírásból 1420 volt érvénytelen, ez 11,57 százalékot jelent. Ennek ellenére mégsem lesz népszavazás.

Borkai Zsolt MOB-elnök az utolsó pillanatig kitartott a pályázat mellett, ám Deutsch Tamás – aki a Paralimpiai Bizottság alelnöke is – Twitter-oldalán az elsők között fogalmazott úgy: „A kialakult helyzetben az olimpiai pályázat továbbvitele értelmetlen. A pályázatot a lehető leghamarabb vissza kell vonni. Ez az egyetlen felelős döntés.” Kósa Lajos is hasonlóan vélekedett. Néhány napig csak annyit kommunikáltak: a Budapest 2024 Nonprofit Zrt. felfüggesztette a megkötött szerződéseit, új megrendelést pedig nem ad ki, amíg ki nem derül, „helyreállítható-e a budapesti olimpia egységes támogatottsága”.

Február 22-én azonban bejelentették: Orbán Viktor, Tarlós István és Borkai Zsolt találkozóján az a közös elhatározás született, hogy Magyarország visszalép az olimpia-rendezéstől, mert a pályázat veresége súlyos presztízsvesztés lenne az országnak.

Február 22-ig a 266 ezer aláírás 4,95 százalékát ellenőrizte a Fővárosi Választási Iroda. Az ellenőrzött 12 281 aláírásból 1420 volt érvénytelen, ez 11,57 százalékot jelent. Ennek ellenére mégsem lesz népszavazás.

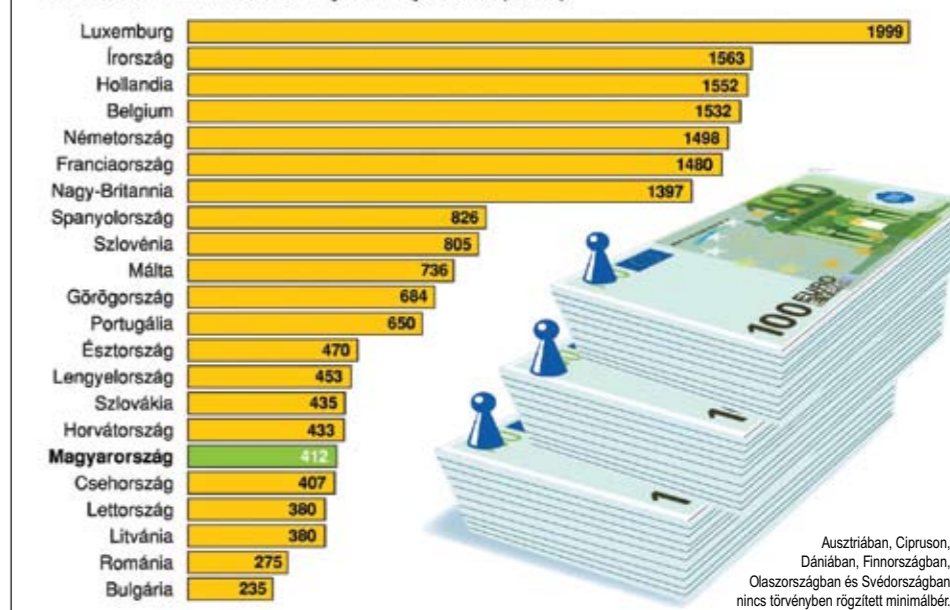
Máshol sem kellett

Nem először bukik el népakarat miatt olimpiai pályázat. A 2024-es játékokra öt város – Budapest, Hamburg, Los Angeles, Párizs és Róma – jelentkezését fogadta el a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. A hamburgi népszavazáson a szavazók 51,6 százaléka nemet mondott a tervek szerint 7,4 milliárd euróba kerülő olimpiára. Két évvel korábban Münchenben is népszavazáson döntöttek a 2022-es téli olimpiai pályázat ellen, sőt: az Egyesült Államok eredetileg nem Los Angelesszel pályázott volna, ám Boston a lakosok ellenállása miatt visszalépett. Róma sincs már versenyben: 2016 szeptemberében a Virginia Raggi polgármester bejelentette, hogy a város visszavonja pályázatát.

Borkai Zsolt csalódottan vette tudomásul a történeteket: „Szomorú, hogy egy álom, sok ember álma most ténylegesen szertefoszlott. Nem azért, mert Magyarország nem teljesített jól, nem azért, mert a magyar emberek és a magyar sportolók nem méltóak a hazai rendezésű olimpiára, hanem mert egy nemzeti ügy felett győzedelmeskedett egyesek öncélú politikai érdeke. A MOB a jövőben is mindent megtesz majd annak érdekében, hogy hitének, alapszabályának és küldetésének megfelelően Magyarország mihamarabb olimpiai játékokat rendezhessen!” Tarlós István főpolgármester egy fokkal belátóbbnak tűnt az MTI-nek adott nyilatkozatában: „Egység nélkül nem érdemes belefogni a pályázat végig vitelébe, és a kormány is azt a döntést hozta, hogy azt a javaslatot teszi a fővárosnak, hogy az adott körülmények között vonja vissza a pályázatát”.

Noha a minimálbér emelkedését tekintve Európa élmezőnyében találjuk Magyarországot, a minimálbérek összegét illetően már nem túl fényes a helyzet. A vásárlóerő szempontjából pedig még mindig a sereghajtók közt vagyunk.

Minimálbér az EU-tagállamokban (2017)
nemzeti havi minimálbér 2017. január 1-jén, euró (bruttó)

Mennyit ér a bérünk?

A 2017. január 1-én életbe lépett emelések alapján felállított európai minimálbér-rangsorban Magyarország a 22-ből a 17. helyen végzett 412 euróval.

A lista hátsó traktusában a 2004-ben vagy azután csatlakozott EU-tagok állnak, közülük Szlovénia és Málta tudhatja magának a legjobb pozíciót. A táblázatban elég élesen

elkülönül az Európai Unió két fele: míg az első hét helyen 1300 euró fölött van a minimálbér, az utolsó 10 országban 500 euró alatt keresnek a legalacsonyabb reálbérral rendelkezők. A középső tartományban mindössze öt államot találunk, hat uniós országban pedig – Ausztriában, Dániában, Finnországban, Olaszországban, Svédországban és Cipruson – nincs kötelező minimálbér, csupán ágazati bérmegállapodások.

Az EU valamennyi tagállamában emelkedett 2008 óta a minimálbér, kivéve Görögországot, ahol 14 százalékos csökkenésről beszélhetünk. A 2008 és 2017 közti minimálbér-növekedést tekintve Magyarország a hetedik helyen áll, 51 százalékos emelkedéssel. Összehasonlításképp: Bulgáriában és Romániában ez idő alatt megduplázódtak a minimálbérek, Szlovákiában 80, a balti államokban 65-69 százalékos volt az emelkedés. Az utóbbi egy év emeléseit tekintve Magyarország egyébként második Románia mögött. A nemzetközi szakértők szerint az a fő kérdés, hogy a munkáltatók hogyan tudják kigazdálkodni az emelés miatti többletköltséget.

Ha a vásárlóerő-paritáson számolt minimálbéreket vizsgáljuk, Magyarország a 14. helyen áll a 22-ből. A magyar bérek nem csak munkahelyek és munkakörök között térnek el jelentősen, hanem régiók között is komoly különbségek mérhetőek. A VDSZ ez ellen küzd évek óta: valódi megoldást a kollektív szerződések jelentenének.

A minimálbér összege Magyarországon, 2000–2018

Az adott év január 1-jén érvényes bruttó minimálbérek (Ft/hó)

Forrás: Eurostat / MTVA Sajtó- és Fotoarchívum / MTI